

er staaet af Vognene, saa behøver dog ikke alle vi andre at staa ud og opgive det hele.

Vort Parti mener derfor i denne meget alvorlige Sag, at Kirken bør have Ro, at Menighedsraadene bør have Ro til at leve sig ind i deres Opgaver, og at Tidspunktet ikke er kommet til Drøftelse af en eventuel Adskillelse af Stat og Kirke, thi selv om man mener, at andre Ting ogsaa kan tages op til Drøftelse, saa ved man med det Program, som Socialdemokratiet har, at det uvægerlig vil drive hen i den Retning. Lad saa Kirken passe sit og Staten sit, og hvis der skulde komme Stridsspørgsmaal paa ny, som der af og til er opstaaet siden Grundlovens Givelse, lad dem saa blive overvundet som hidtil derved, at det er Kirken, der ifølge sin indre aandelige Kraft overvinder de Vanskeligheder og de Rystelser, som er kommet. Kan den ikke længere dette, da finder jeg, at Tidspunktet er til at tale om en Adskillelse mellem Stat og Kirke. Vi beklager fra Venstres Side ud fra dette vort Synspunkt ikke at kunne arbejde med paa Gennemførelsen af det fremsatte Lovforslag.

H. P. Johansen: Det Lovforslag, her foreligger, gaar, som det allerede er nævnt, ud paa, at der nedsættes et Udvalg, som skal drøfte det indbyrdes Forhold mellem Statsmagten og Folkekirken, og da det er et kirkeligt Forslag, det drejer sig om, kunde man til at karakterisere det bruge en Vending, som meget ofte bruges, naar man drøfter kirkelige Spørgsmaal, idet man kunde kalde det et rummeligt Forslag. Det kunde man med Rette kalde det, idet det aabner Mulighed for, at alle de forskellige kirkelige Interesser kan komme til Orde og blive drøftet. Selve Lovforslaget er jo let at overskue, idet det allerede i den første Paragraf, der kun omfatter et Par Linier, siges, hvad det drejer sig om. Den første Paragraf siger saaledes: „Kirkeministeren bemyndiges til at nedsætte et Udvalg til Drøftelse af Forholdet mellem Staten og Folkekirken og til at afgive Betænkning om eventuelle Ændringer i det bestaaende Forhold, derunder ogsaa om Formaaals-tjenligheden af en fuldstændig Adskillelse“.

Nu har vi hørt den ærede Ordfører for Venstre udtale sig om Lovforslaget, og jeg maa straks sige, at jeg kan naturligvis ikke billige den Opfattelse, som denne ærede Ordfører tilkendegav, thi det var jo en fuldstændig Afvisning af Lovforslaget. Venstre ønsker ikke at være med til at drøfte dette store Spørgsmaal paa det foreliggende Grundlag. Det undrer mig, og jeg beklager

det, thi det forekommer mig, at saaledes som Lovforslaget er formet, burde det egentlig kunne finde Tilslutning hos alle interesserede Parter, baade indenfor og udenfor Rigsdagen. Jeg mener, at det ogsaa burde kunne finde Tilslutning hos dem, der ønsker mindre Ændringer paa det bestaaende Grundlag, og der er dog neppe nogen, som er fuldstændig tilfreds med Forholdene, saaledes som de er, mellem Stat og Kirke. Det tror jeg heller ikke, Ordføreren for Venstre er. Naar man har fulgt dette Spørgsmaals Behandling i Bladene og de Diskussioner, der har været i det andet høje Ting, de ret hidsige Diskussioner, hvori ogsaa Folk fra Venstres Side har deltaget ret kraftigt, synes jeg, man maa faa det Indtryk, at der bor ikke saa lidt Utilfredshed indenfor alle Partier. Jeg vilde ogsaa synes, det var rimeligt, om dette Lovforslag fik Tilslutning hos dem, der vil store og betydelige Ændringer paa det bestaaende Grundlag, hos dem, der f. Eks. vil over til fuldstændig Ritualfrihed — og det er der jo rimeligvis en Del, der vil —, eller dem, der vil gaa saa vidt som Grundtvig, der en Gang udtalte, at vi skulde have indført Frikirken indenfor selve Statskirken.

Naar jeg har nævnt Grundtvigs Navn i denne Forbindelse, kommer jeg til at tilføje, at Grundtvig ogsaa havde Øje for andre Veje, man kunde gaa paa det kirkelige Omraade. Jeg skal ikke komme dybt ind paa dette; jeg skal blot minde om en Udtalelse, som Grundtvig fremsatte paa den grundlovgivende Rigsforsamling, nemlig at skal der være Ærlighed i Trosbekendelsen, og skal der være Sanddrthed i Lærdømmene, da maa Folkekirken paa en eller anden Maade opløse sig i sine uensartede Bestanddele, og det kan kun ske paa en af to Maader: enten ved at ophæve den hele Indretning, altsaa skille Stat og Kirke ad, eller ogsaa ved at frigive Troen paa Lærdømmene, saa det ensartede kan samle sig. Altsaa, Grundtvig peger her paa to Veje: enten en Adskillelse mellem Stat og Kirke eller Indførelse af Frikirken indenfor selve Folkekirken. Jeg ved naturligvis ikke, hvad dette Udvalg, som jeg haaber bliver nedsat, særlig vil beskæftige sig med, men jeg kunde godt tænke mig, at disse to Synspunkter vilde blive ret stærkt drøftet indenfor Udvalget. Alt i alt forekommer det mig altsaa, at det var naturligt, om dette Forslag fik Tilslutning baade hos dem, der vil mindre eller større Ændringer paa det bestaaende Grundlag, og hos dem, der vil over til en Nyordning, en Adskillelse mellem Stat og Kirke, og hertil hører jo i første Række det socialdemokratiske Parti.